

Advies nr. 33/2007 van 28 november 2007

Betreft: Advies inzake de verspreiding van beeldmateriaal (A/2007/033)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna privacywet), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van de heer Frank Vandenbroucke, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, ontvangen op 15/10/2007;

Gelet op het verslag van mevrouw Vander Donckt;

Brengt op 28/11/2007 het volgende advies uit:

A. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. Op 15 oktober 2007 heeft de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming de Commissie verzocht om advies te geven inzake een brief van scholen aan ouders betreffende het publiceren van foto's van hun kinderen. Als scholen de letter van de privacywet willen volgen moeten ze volgens de minister voor elke foto afzonderlijk namelijk de toestemming vragen van de ouders of de leerlingen, hetgeen de nodige administratie met zich meebrengt. Een mogelijke oplossing bestaat er volgens de minister in om de ouders en leerlingen een brief over te maken bij de start van het schooljaar waarin ze hun voorkeur kunnen aanduiden. Omtrent zulk een ontwerp van brief handelt de betreffende adviesaanvraag.

2. De Commissie wordt herhaaldelijk met dergelijke vragen inzake de verspreiding van beeldmateriaal geconfronteerd, niet enkel in het domein van het onderwijs, doch in diverse toepassingsgevallen zoals op het werk, in het verenigingsleven, Vandaar dat de Commissie het aangewezen vond een aanbeveling uit eigen beweging overeenkomstig artikel 30, §1 van de privacywet uit te brengen inzake de verspreiding van beeldmateriaal (ref nr. AAN 02/2007) . Huidig advies is dan ook op deze aanbeveling gebaseerd.

B. UITWERKING

3. De verspreiding van foto's van minderjarigen op het internet wordt meer en meer in overweging genomen in het schoolse milieu. Hetzij door klasfoto's online te zetten op de website van de school, hetzij door publicatie van individuele foto's. Op een dergelijke verwerking van persoonsgegevens zijn de principes van de privacywet onverkort van toepassing. Op de beperkte toepassing van de privacywet ingeval van 'journalistieke doeleinden' van de verwerking kan namelijk in het geval van een publicatie in de schoolkrant geen beroep worden gedaan. In principe zal voor zulk een verwerking van persoonsgegevens de toestemming van de betrokkenen nodig zijn.

4. Wanneer het een verspreiding van foto's van minderjarigen betreft, dient volgens de Commissie een onderscheid te worden gemaakt naargelang het zogenaamde 'onderscheidingsvermogen'¹ in hoofde van de minderjarige.

5. Indien het een minderjarige *zonder* onderscheidingsvermogen betreft, zijn zij onbekwaam om zelf toelating te geven en worden zij vertegenwoordigd door hun wettelijke vertegenwoordigers.

¹ Maturiteit die een minderjarige bezit inzake het stellen van een bepaalde handeling;

6. Indien het een minderjarige *met* onderscheidingsvermogen betreft, hetgeen idealiter volgens de concrete feitelijke omstandigheden van de zaak dient beoordeeld², meent de Commissie dat er van een samenwerkingsstelsel dient te worden uitgegaan, waarbij de toestemming niet enkel door de wettelijke vertegenwoordigers wordt gegeven, doch tevens door de minderjarige.

7. Naargelang de aard van de door de school te nemen foto's (*gerichte –of niet-gerichte foto*) dient er een onderscheid in de toestemming te worden gemaakt. Een *stilzwijgende* toestemming kan bijvoorbeeld worden vermoed ingeval van het nemen van een niet-gerichte foto ter rapportering van een bepaald evenement : een groepsfoto van een schoolfeest, voor publicatie in de schoolkrant. Dit valt binnen het normaal verwachtingspatroon van de betrokkenen. Het gebruiken van deze foto om publiciteit voor de school te voeren, valt hier evenwel buiten. Dergelijke foto's genomen met impliciete toestemming mogen uiteraard geen aantasting inhouden van de eer of goede naam, dienen respectvol te worden gepubliceerd, zoals het normaliter door een 'goede huisvader' zou gebeuren. Er moeten ook geen overbodige bijkomende persoonsgegevens (zoals bijvoorbeeld adresgegevens) bij zulk een foto worden vermeld. Zulk een voorzichtigheid moet des te meer in acht worden genomen wanneer het gaat over activiteiten die zich situeren in een sfeer waarin gevoelige gegevens worden verwerkt. Voor de *niet-gerichte foto's* (bijvoorbeeld klas -of groepsfoto's) volstaat het dus om de betrokkenen te informeren dat zulke foto's worden genomen, voor welk doel en welke publicatie. Een expliciete schriftelijke toestemming is hier dus niet vereist. Zulk een informatie zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren in het schoolreglement.

8. Voor de gerichte foto's (bijvoorbeeld een individuele foto) moet wel de toestemming van de betrokkene worden bekomen. Deze toestemming moet niet schriftelijk zijn. Een mondelinge toestemming is evenwel moeilijk bewijsbaar. Een voorzichtige verantwoordelijke voor de verwerking zal dan ook best omwille van bewijsredenen –zoveel als mogelijk- de toestemming van de betrokkene(n) schriftelijk trachten te bekomen. Dit kan door in het begin van het schooljaar een document ter ondertekening voor te leggen, waarin op een nauwkeurige wijze wordt verwezen naar de soort(en) te nemen foto's/filmpjes, de verspreidingsvorm (intern of extern, via krantje, internet, email, ..) en het doel ervan. De betrokkene moet vervolgens de mogelijkheid hebben om omtrent elk type al dan niet zijn toestemming te geven.

9. Verder kan dit document voorzien in een korte passage waarin verwezen wordt naar de rechten van de betrokkenen : informatie, toegang, verbetering en verzet.

² Men kan hier anderzijds uitgaan van een bepaalde leeftijd, de "leeftijd van onderscheidingsvermogen" (meestal ligt deze rond de 12 à 14 jaar);

10. Tenslotte dienen eveneens de principes inzake de beveiliging van persoonsgegevens en het proportionaliteitsbeginsel in herinnering gebracht : indien het doel van de publicatie op internet het informeren van ouders en leerlingen van de school betreft, zou de publicatie idealiter op een voor het publiek afgescheiden gedeelte van de website moeten gebeuren, welke enkel toegankelijk is voor ouders en leerlingen, bijvoorbeeld via een paswoord. Deze pagina's zouden moeten worden uitgesloten van indexering via zoekmachines.

11. Het voorbeeld van brief dat door de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming ter advies aan de Commissie werd overgemaakt, voldoet in grote lijnen aan de voorgaande opmerkingen. Evenwel dienen de volgende punten nog te worden aangevuld/toegevoegd :

- verduidelijken over welke foto's het kan gaan, en het hierboven gemaakte onderscheid tussen gerichte en niet-gerichte foto's toepassen : schriftelijke toestemming enkel voor gerichte foto's, voor niet-gerichte foto's kan worden uitgegaan van een impliciete toestemming en volstaat het hieromtrent te informeren, bijvoorbeeld in het schoolreglement;
- de verspreidingsvormen nauwkeurig vermelden;
- het doel van de verspreiding weergeven (bijvoorbeeld informatie aan ouders en scholieren over de schoolwerking)
- een korte paragraaf toevoegen waarin wordt verwezen naar de rechten van de betrokkenen overeenkomstig de privacywet.

OM DEZE REDENEN

Benadrukt de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer dat de privacywet, mits de vervulling van een aantal voorwaarden, van toepassing is op het nemen en publiceren van foto –en videomateriaal in de schoolomgeving, en brengt zij een positief advies uit inzake het ontwerp van brief vanwege de Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, mits rekening wordt gehouden met de opmerkingen onder punt 11.

De Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) Jo Baret

(get.) Willem Debeuckelaere